NOTAT

Teknik & Miljø
Natur og Vand

Dato: 20-02-2015

Sagsnr.: 14/2148

Sagsbehandler: vpjrs

Viborg Kommunes bemærkninger til forslag til naturplanerne 2016-2021

1. Generelle bemærkninger til alle forslagene:

1. Viborg Kommune er omfattet af forslag til 8 naturplaner, nr. 30, 33, 34, 35, 37, 38, 39 og 40 [1].

2. Viborg Kommune kan generelt tilslutte sig, at udkastene til planerne er forkortet i forhold til de tidligere planer. Kommunen har således ingen bemærkninger til planernes kortfattede opbygning med områdebeskrivelser, målsætninger (overordnede og konkrete) og indsatsprogrammer (generelle og område specifikke retningslinjer).

3. I afsnit 3.1 i forslagene til planerne nr. 30, 33, 35, 37, 38, 39 og 40 kan Viborg Kommune tilslutte sig og er opmærksom på formuleringen: *"Sikring af tilfredsstillende vandkvalitet i områdets vandløb, søer og havnatur håndteres via vandplanen for Vanddistrikt Jylland og Fyn.*"

   Viborg Kommune savner dog formuleringen i planen for nr. 34, da områdets udpegede søer ellers mangler sikring. Alternativt bør de sikres via naturplanen.

4. I forslagene til planerne nr. 30 og 33 kan Viborg Kommune tilslutte sig formuleringen og indholdet i følgende specifikke retningslinje, og Viborg Kommune ser frem til at blive kontaktet i forbindelse med den: *"Naturstyrelsen forbereder og igangsætter i dialog med relevante kommunalbestyrelser et større projekt med fokus på at skabe sammenhæng mellem arealer med overdrev, kildevæld og rigkær i og omkring 7 ådale i Natura 2000-områderne nr. 15, 18, 22, 30, 33, 222 og 223 og med henblik på at kunne genoprette gunstig bevaringsstatus for rigkær. Projektet skal i det omfang, at det er muligt indenfor EU-Life-ordningens projektkrav bidrage til opfyldelse af vandmiljø- og klimamål. Potentielt berørte lodsejere vil blive nærmere orienteret i forbindelse med udarbejdelse af et projektforslag."*

   Viborg Kommune savner dog en begrundelse for valget af og afgrænsning til netop disse Natura 2000-områder. Kommunen har derfor forslag til yderligere Natura 2000-områder, hvor samme indsats med fordel kunne iværksættes. Viborg Kommune opfordrer til, at samme retningslinje bliver tilføjet i planerne for Natura 2000-områderne nr. 38, 39 og evt. 40, da disse områder ligeledes har store potentialer til at skabe sammenhæng og genoprette gunstig bevaringsstatus for rigkær. Særligt de 3 førstnævnte Natura 2000-områder ligger i geografisk sammenhæng med ådalene i de 7 allerede

[1] http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/natura-2000/natura-2000-planer/natura-2000-planlaegningen-2016-2021/forslag-til-natura-2000-planer/jylland-vest/

nævnte N2000-områder, særligt nr. 30 og har Hjarbæk Fjord/Lovns Bredning som hydrologisk recipient.

5. I forslagene til planerne nr. 30, 38 og 39 kan Viborg Kommune tilslutte sig formuleringen og indholdet i følgende specifikke retningslinje:
   "Der søges udtaget kulstofholdige lavbundsjord i tilknytning til rigkær, så der kan skabes større sammenhængende arealer samtidig med, at udtagningen bidrager til at reducere udledningen af CO2 og et renere vandmiljø."

6. I forslaget til plan nr. 40 kan Viborg Kommune tilslutte sig formuleringen og indholdet i følgende specifikke retningslinje:
   "Der søges udtaget kulstofholdige lavbundsjord i tilknytning til hængesæk, så der kan skabes større sammenhængende arealer samtidig med, at udtagningen bidrager til at reducere udledningen af CO2 og et renere vandmiljø."

7. Viborg Kommune imødeser med interesse indholdet og effekten af den nye tilskudsordning, der skal få landmænd til at tage kulstofholdige lavbundsjorde ud af landbrugsdriften og skabe ny natur.

8. Viborg Kommune kan generelt tilslutte sig den afsluttende formulering i alle forslagene: *"Det er en fælles opgave for kommuner og offentlige lodsejere at aftale nærmere på hvilke arealer og i hvilke kommuner, den konkrete indsats skal foregå."*

   Viborg Kommune vil i den anledning tage kontakt til de relevante nabokommuner om fordeling af indsatsen.

2. Konkrete bemærkninger til de enkelte forslag:

Fælles bemærkning for nr. 33, 35 og 37 og evt. 38, 39:

- Standardsætningen i afsnit **3.3 Modstridende interesser** *"En målsætning om gunstig bevaringsprognose for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg."* synes at mangle i forslag for område nr. 33, 35 og 37samt evt. for område nr. 38 og 39.

Nr. 30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord, Simested og Nørre Ådale samt Skravad Bæk:

- Side 12n: Uklar formulering: "De 84 søer i moderat til ringe tilstand og må forventes at være ikke på nuværende tidspunkt at opfylde krav til levested for stor vandsalamander."
- Side 15ø: Vinteregeskov er nævnt i den overordnede målsætning – men denne naturtype er ikke på udpegningsgrundlaget. Der bør nok stå skovbevokset tørvemose, jf. basisanalysen.
- Side 16ø: Viborg Kommune er opmærksom på, at levestederne i kommunen for rørdrum, plettet rørvagtel og visse trækfugle skal prioriteres.
- Side 16m: 'for en levedygtig bestande'.
- Side 16n: Se **Fælles bemærkning for nr. 33, 35 og 37 og evt. 38, 39** herover: Fint med prioritering mellem de forskellige naturtyper (kilder og rigkær frem for de 2 våde skovnaturtyper). Men der savnes en prioritering mellem pleje af (primært) rigkær og sikring af de hydrologiske forhold, da det flere steder ikke kan lade sig gøre at sikre optimale forhold for begge dele. En sådan prioritering er foretaget i Natura 2000-planerne for nr. 52 for både planperiode 2009-15 samt 2016-21.

- Side 18: Område specifikke retningslinjer (resume og bemærkning):
  1. Sammenhængen mellem overdrev og rigkær sikres.
  2. Se 3. og 4. i **Generelle bemærkninger til alle forslagene** ovenfor.
  3. Sammenhængen mellem levesteder truede ynglefugle sikres.
  4. Se 5. og 7. i **Generelle bemærkninger til alle forslagene** ovenfor.
  5. Bekæmpelse af invasive arter på strandvolde, tør hede og surt overdrev.
  6. Særlig opmærksomhed på 8 naturtyper (herunder vinteregeskov - smutter, der bør nok stå skovbevokset tørvemose) og arterne gul stenbræk og damflagermus.

Nr. 33 Tjele Langsø og Vinge Møllebæk:

- Side 12m: Raste- og fødesøgningssteder for sædgås skal prioriteres.
- Side 12n: Se **Fælles bemærkning for nr. 33, 35 og 37 og evt. 38, 39** herover: Fint med prioritering mellem de forskellige naturtyper (rigkær frem for elle-/askeskov). Men der savnes en prioritering mellem pleje af (primært) rigkær og sikring af de hydrologiske forhold, da det flere steder ikke kan lade sig gøre at sikre optimale forhold for begge dele. En sådan prioritering er foretaget i Natura 2000-planerne for N52 for både planperiode 2009-15 samt 2016-21.
- Side 14: Område specifikke retningslinjer (resume):
  1. Sammenhængen mellem surt overdrev og rigkær sikres.
  2. Se 3. og 4. i **Generelle bemærkninger til alle forslagene** ovenfor.
  3. Særlig opmærksomhed på naturtyperne surt overdrev og rigkær og arterne damflagermus og sædgås.

Nr. 34 Brandstrup Mose:

- Side 2 og 8ø: (nr. 34) hhv. (H34) mangler (i forhold til de øvrige forslag til planer).
- Side 11n/12ø: Vi undrer os over helt entydig målsætning og prioritering for aktiv højmose. Vi er helt enige i, at aktiv højmose er og skal være dette områdes primære målsætning, men det undrer os, at der ikke skabes plads til en naturlig bræmme af skovbevokset tørvemose i højmosens laggzone. Med områdets hydrologiske forhold findes det urealistisk også på meget lang sigt at skabe højmose i *hele* habitatområdets udstrækning. Det findes derfor ikke hensigtsmæssigt at beskrive målsætningen til, at al skovbevokset tørvemose skal konverteres til aktiv højmose.
- Side 12ø: "Områdets økologiske integritet sikres gennem genskabelse af de hydrologiske forhold,…" bedes ændret til "…gennem *fastholdelse* af de hydrologiske forhold,…". Et LIFE-projekt gennemført af Naturstyrelsen har hævet vandstanden i området af hensyn til højmosen, så det virker forkert at have en målsætning om genskabelse, når det er gennemført.
- Side 12ø: Se 3. i **Generelle bemærkninger til alle forslagene** ovenfor – områdets udpegede søer er pt. ikke nævnt i vandplanen, så de bør sikres enten i naturplanen eller vandplanen.
- Side 12: Konkret målsætning for skovbevokset tørvemose bør indskrives i punkt 1+2 i afsnit 3.2.
- Side 12: Hvilken naturtype tænkes der på med punkt 3 i afsnit 3.2?
- Side 14: Område specifikke retningslinjer (resume):
  1. Bekæmpelse af invasive arter på højmose og hængesæk.
  2. Særlig opmærksomhed på naturtypen aktiv højmose.

Nr. 35 Hald Sø, Stanghede og Dollerup Bakker:

- Forsiden: Typografisk smutter: "Hald Sø, Standhede og Dollerup Bakker".

- Side 3m: '3.' mangler foran 'Målsætninger', og '3.' foran 'Indsatsprogram' skal være '4.'.
- Side 8m: Gentagelse af sætning.
- Side 12ø: "3." mangler foran 'Målsætninger' + uorden i øvrige overskriftsnumre.
- Side 13ø: Punktopstilling mangler (i forhold til de øvrige forslag til planer).
- Side 13n: Se **Fælles bemærkning for nr. 33, 35 og 37 og evt. 38, 39** herover.
- Side 14ø: "3." foran 'Indsatsprogram' skal være 4.
- Side 14: Område specifikke retningslinjer (resume):
  1. Bekæmpelse af invasive arter på tør hede.
  2. Særlig opmærksomhed på 4 naturtyper og arten damflagermus.

Nr. 37 Rosborg Sø:

- Side 12n: Se **Fælles bemærkning for nr. 33, 35 og 37 og evt. 38, 39** herover.
- Side 12 sidste ord: "Eller:" må være en fejl.
- Side 14: Område specifikke retningslinjer (resume og bemærkning):
  1. Bekæmpelse af invasive arter på tør hede.
  2. Særlig opmærksomhed på naturtyperne 'surt overdrev og rigkær og arterne damflagermus og sædgås'. Bør formenligt være 'rigkær og arten gul stenbræk'.
  Se desuden 4. og 5. i **Generelle bemærkninger til alle forslagene** ovenfor.

Nr. 38 Bredsgård Sø:

- Mangler sidetal.
- Side 12n: Se **Fælles bemærkning for nr. 33, 35 og 37 og evt. 38, 39** herover: Der savnes en prioritering mellem pleje af (primært) rigkær og sikring af de hydrologiske forhold, da det flere steder ikke kan lade sig gøre at sikre optimale forhold for begge dele. En sådan prioritering er foretaget i Natura 2000-planerne for N52 for både planperiode 2009-15 samt 2016-21.
- Side 14: Område specifikke retningslinjer (resume):
  1. Se 5. og 7. i **Generelle bemærkninger til alle forslagene** ovenfor.
  2. Særlig opmærksomhed på 4 naturtyper og arten gul stenbræk.
  Se desuden 3. og 4. i **Generelle bemærkninger til alle forslagene** ovenfor.

Nr. 39 Mønsted og Daugbjerg Kalkgruber og Mønsted Ådal:

- Side 11n: Typografisk smutter: "en stor del af disse endnu i ikke tilstandsvurderet."
- Side 14n: Se **Fælles bemærkning for nr. 33, 35 og 37 og evt. 38, 39** herover: Der savnes en prioritering mellem pleje af (primært) rigkær og sikring af de hydrologiske forhold, da det flere steder ikke kan lade sig gøre at sikre optimale forhold for begge dele. En sådan prioritering er foretaget i Natura 2000-planerne for N52 for både planperiode 2009-15 samt 2016-21.
- Side 16: Område specifikke retningslinjer (resume):
  1. Sammenhængen mellem 4 naturtyper sikres.
  2. Se 5. og 7. i **Generelle bemærkninger til alle forslagene** ovenfor.
  3. Bekæmpelse af invasive arter på tør hede og nedbrudt højmose.
  4. Særlig opmærksomhed på 5 naturtyper og arten damflagermus.

Se desuden 3. og 4. i **Generelle bemærkninger til alle forslagene** ovenfor.

Nr. 40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder:

- Forsiden: 2016-2021 mangler (i forhold til konsekvens med de øvrige forslag til planer).
- Side 15: Område specifikke retningslinjer (resume):
  1. Sammenhængen mellem 4 naturtyper sikres.
  2. Se 6. og 7. i **Generelle bemærkninger til alle forslagene** ovenfor
  3. Bekæmpelse af invasive arter på tør hede.
  4. Særlig opmærksomhed på 4 naturtyper.

  Se desuden 3. og 4. i **Generelle bemærkninger til alle forslagene** ovenfor.